

DANI JULIJA BENEŠIĆA U ILOKU

Kako nakon povratka prognanih Iločana u opustošeni Ilok, uz obnovu zgrada, obnoviti i potaknuti kulturni život u tome najistočnijem kutku Hrvatske? Radi toga je u Iloku pokrenut znanstveni skup koji nosi ime jednoga od najpoznatijih Iločana – Julija Benešića. Pokretači su Muzej grada Iloka, Katedra za hrvatski standardni jezik Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu.

Prvi Dani Julija Benešića održani su 2001. godine i od tada se održavaju svake jeseni oko blagdana sv. Ivana Kapistranskog, zaštitnika Iloka. Do sada je održano osam znanstvenih skupova, posljednja dva s međunarodnim sudjelovanjem. Znanstveni su se skupovi održavali u Muzeju grada Iloka, potom u Gradskoj vijećnici, pa u kuriji Brnjaković, a ove godine u obnovljenoj, prelijepoj „prkos-kući“ – Gradskoj knjižnici i čitaonici u Iloku.

Premda se Julije Benešić nametnuo svojim prevoditeljskim, književnim i leksikografskim radom, predmet znanstvenih izlaganja nisu bila samo djela Julija Benešića i djela ostalih Benešićâ, nego i djela osoba koje su ili rođene u Iloku ili Srijemu ili koje su svojim radom bile vezane uz Ilok ili Srijem, s ove i s one strane državne granice. Na skupu su vrijedne radove izlagali muzealci, arheolozi, povjesničari, književnici i književni povjesničari, teolozi, jezikoslovci... iz Zagreba, Osijeka, Slavenskog Broda, Đakova, Iloka, Vinkovaca, Šarengrada, Petrovaradina... Dosadašnja su izlaganja objavljena u tri zbornika radova, posljednji ove godine. U njemu je čak devet radova posvećeno jezičnoj problematici bilo da je riječ o djelima samoga Julija Benešića, Bernardina Leakovića, Nikole Voršaka, Antuna

Mihalića ili Stjepana Sekereša (kao jednoga od istraživača iločkoga govora).

Na ovogodišnjim Danima Julija Benešića jezikoslovne su teme bile predmetom triju izlaganja. Ivana Vidović Bolt s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu analizirala je Benešićev Hrvatsko-poljski rječnik, objavljen 1949. u izdanju Nakladnog zavoda Hrvatske. Potanko je analizirala ustroj rječničkoga članka u njemu, izbor hrvatskih natuknica i poljskih ekvivalenta. Upozorila je i na dio Rječnika u kojemu se donosi popis riječi tipičnih za srpski jezik. Istaknula je i vrijednost Rječnika kao izvrsna pomagla u prevoditeljskom poslu, ali i kao dobra sredstva pri uspostavljanju kulturnih veza između dviju država.

Marko Samardžija s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu analizirao je jezik dvotjednih novina Iločanin. Analizom glavnijih fonoloških, morfoloških, leksičkih i pravopisnih obilježja toga dvotjednika, Samardžija je pokazao da se zaokret u hrvatskoj jezičnoj i pravopisnoj normi nije zbilo odjednom i potpuno na kraju 19. stoljeća, kako se obično misli, nego da je to bio proces koji se protegnuo i u 20. stoljeće, što potvrđuju primjeri iz hrvatske jezične prakse, razvidni i u Iločaninu.

Marija Znika pokazala je vezu učenoga franjevca, pjesnika autora Jesenskih plodina (*Fructus auctumnales*), erudita i profesora, utemeljitelja arheološke znanosti (Rasprava o miljokazu), Matije Petra Katančića i Franjevačkog samostana u Šarengradu kraj Iloka. Istraživala je zavičajne sastavnice u Katančićevu na štokavsku ikavštinu prevedenoga Svetoga pisma Staroga i Novoga zavjeta. Katančiću se pokatkad omakao i ekavski odraz jata, kakav je u njegovu zavičajnomu valpovačkomu govoru, kao i riječi tipične za štokavštinu donje Podravine, ali i pokoji pogrješno ostavljen ijekavizam, što pokazuje njegovu nesigurnost u riječima s odrazom jata.

Radovi sa skupova održanih prošle i ove godine bit će objavljeni u četvrtom Zborniku radova. Valja istaknuti da su dobro posjećenom skupu nazočili i mladi – školarci iz

Iloka i susjednih osnovnih škola sa svojim nastavnicima i tako se uživo upoznali i s izlagačima i izlaganjima.

Marija Znika

VIJESTI

ZAVRŠENO 3. KOLO JEZIKOVA JEZIČNOGA NATJEČAJA

Jezikov natječaj za najbolju novu hrvatsku riječ nadrastao je i najveća očekivanja – javilo nam se više od 1000 predlagatelja koji su nam poslali poprilično 4000 riječi – budući da riječi i predlagatelje još pobrajamo, nemamo posve točne podatke. Da bi bili jasni pravi dosezi natječajja, treba reći da se 2006. na natječaj prijavilo 110 predlagatelja s oko 300 prijedloga, 2007. sudjelovale 134 osobe, s ukupno 603 prijedloga.

Treće kolo natječajja završilo je nedavno, uoči Božića, 22. prosinca, na rođendan dr. Ivana Šretera – podsjećam čitatelje da je pokrovitelj natječajja Zaklada „Dr. Ivan Šreter“

i da Zaklada dodjeljuje za najbolju novu hrvatsku riječ Nagradu „Dr. Ivan Šreter“ – prvonagrađenomu 10 000 kn, drugonagrađenomu 5 000 kn, a trećenagrađenomu 3 000 kn.

Do sada su nagrađivane riječi: *uspornik* – ležeći policajac, *smećnjak* – kontejner za smeće, *raskružje* – kružni tok prometa (za 2006.); *naplatnica* – naplatna kućica, *opuštaonica* – wellness, *borkinja* – žena borac (za 2007.). Ove će godine najbolje riječi birati isto povjerenstvo kao i prošle godine: predsjednik Stjepan Babić, članovi: Sanda Ham, Mile Mamić (Jezikovi urednici), Sobodan Novak, Zvonimir Jakobović, Vladimir Loknar i Igor Čatić. I ovogodišnje će se nagrade dodijeliti u Pakracu, rodnom mjestu dr. Šretera, u ožujku, uz Dane hrvatskoga jezika.

Uredništvo